

Załącznik do Uchwały **XXVII/ /2016**
Rady Miejskiej w Chojnie
z dnia 27 października 2016 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BRWICE na lata 2016-2022

Chojna, 2016

I. Charakterystyka sołectwa Brwice na tle gminy Chojna

1.1 Dane administracyjne

Miejscowość **Brwice** leży na terenie Gminy Chojna w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Od strony zachodniej przez Odrę gmina graniczy z Niemcami, od południowej z gminami Cedynia i Moryń, od wschodniej z gminami Trzcińsko-Zdrój i Banie, a od północnej – z gminą Widuchowa.

Siedzibą gminy jest miejscowość Chojna – (położenie geograficzne N 52°58' E 14°25'). W skład gminy wchodzi 26 miejscowości w tym 23 sołectwa. W skład sołectwa Brwice wchodzi tylko jedna miejscowość – Brwice.

Brwice położone są na południowy-wschód od ośrodka gminnego w odległości 8,0 km (położenie geograficzne N 52°55'13" E 14°31'43").

Gmina zajmuje powierzchnię 332 km² (w tym sołectwo **Brwice 582 ha**) co czyni z niej największą obszarowo gminę powiatu i jedną z większych w województwie. Gminę zamieszkuje 13.689 osób, z czego w miejscowości **Brwice** – 160 osób.

Gmina ma charakter rolniczy: 49,6 % (1630,4 km²) powierzchni gminy zajmują użytki rolne, 39,9% (132,9 km²) lasy i zadrzewienia, 5,0 % (166,1 km²) tereny zabudowane, a 2,46% (81,7 km²) – wody powierzchniowe

Przez teren gminy będą dwie drogi krajowe: droga nr 26 Krajnik Dolny – Myślibórz i droga nr 31 Szczecin – Kostrzyn, oraz wojewódzkie: droga nr 122 Krajnik Dolny – Pyrzyce i droga nr 124 Osinów Dolny - Chojna, prowadzące do przejść granicznych z Niemcami oraz zelektryfikowana linia kolejowa relacji Kostrzyn – Szczecin, służąca głównie transportowi towarowemu.

Gmina jest ośrodkiem usług produkcji materiałów budowlanych, przewozów transportowych, handlu, w szczególności przygranicznego. Gospodarka gminy w znacznym

stopniu opiera się na działalności wielkoobszarowych gospodarstw rolnych, w której głównie przeważa produkcja roślinna. Duży potencjał do wykorzystywania stanowią tereny po byłych wojskach rosyjskich.

Około 30% obszaru gminy leży w granicach Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, natomiast otulina parku obejmuje prawie całą powierzchnię gminy Chojna z wyłączeniem niewielkiego obszaru stanowiącego północno-wschodnią część gminy. Sołectwo **Brwice** leży w całości w otulinie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.

1.2 Uwarunkowania społeczne

1.2.1. Procesy demograficzne

Gmina Chojna jest typową gminą miejsko - wiejską, Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 42 osoby na 1 km²; Ludność na terenie gminy rozmieszczona jest stosunkowo równomiernie. Najwięcej mieszkańców koncentruje miasto Chojna, a w dalszej kolejności Nawodna, Grzybno, Krzymów i Lisie Pole. Łącznie te cztery duże wsie skupiają prawie 20% ludności gminy. Procentowy udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

społecznej w ludności ogółem gminy Chojna wynosił w 2014 roku 9,7%, gdzie w powiecie gryfińskim wynosił 9,1 %, a w województwie zachodniopomorskim 8,5%

Kształtowanie się liczby mieszkańców gminy w latach 2012-2015 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy wraz przyrostem naturalnym w latach 2012– 2015

Rok	Liczba mieszkańców gminy	Przyrost naturalny
2012	14.057	-
2013	13.969	-55
2014	13.937	+11
2015	13.689	+6

Tabela 2. Struktura demograficzna ludności Gminy Chojna stan na 31.12.2014 r.

Wiek	Liczba mieszkańców
Przedprodukcyjny	2613
Produkcyjny	9125
Poprodukcyjny	2199

Tabela 3. Wybrane dane statystyczne za 2014r.

Wyszczególnienie	Dane za 2014r.
Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku	
0-2 lata	404
3-6 lat	593
7-12 lat	884
13-15 lat	436

1.2.2 Struktura bezrobocia

Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia w na terenie gminy Chojna przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 4. Wybrane dane statystyczne według stanu na dzień 31.12.2014 r. -Gmina Chojna

Wyszczególnienie	2014r.
Pracujący*	2011
Pracujący na 1000 ludności	144
Bezrobotni zarejestrowani	961

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

w tym kobiety w %	53,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	10,5
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	12,1

*Stan w dniu 31.12. bez podmiotów gospodarczych o liczbie ludności pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

Tabela 5. Wybrane dane statystyczne według stanu na dzień 31.12.2015 r. - Bezrobocie Gminy Chojna na tle gmin Powiatu Gryfińskiego

Miasto / Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
	razem	kobiety	razem	kobiety	
G. Banie	330	197	330	197	7,9%
MG. Gryfino	962	584	388	237	4,6%
G. Stare Czarnowo	105	65	105	65	4,2%
G. Widuchowa	262	161	262	161	7,2%
MG. Cedynia	258	129	177	87	9,1%
MG. Chojna	821	449	494	280	9,0%
MG. Mieszkowice	362	205	211	129	7,5%
MG. Moryń	268	151	202	119	9,4%
MG. Trzcianko Zdr.	353	188	232	128	10,0%
Powiat Gryfiński	3 721	2 129	2 401	1 403	

Źródło: strona www. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

1.3 Uwarunkowania gospodarcze

Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze Regon w 2014r., w gminie Chojna przedstawia się następująco:

Ogółem	- 1495
• sektor rolniczy	- 75
• sektor przemysłowy	- 109
• sektor budowlany	- 248
• sfera produkcyjna	- 38
na 10 tys. ludności	- 1073

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

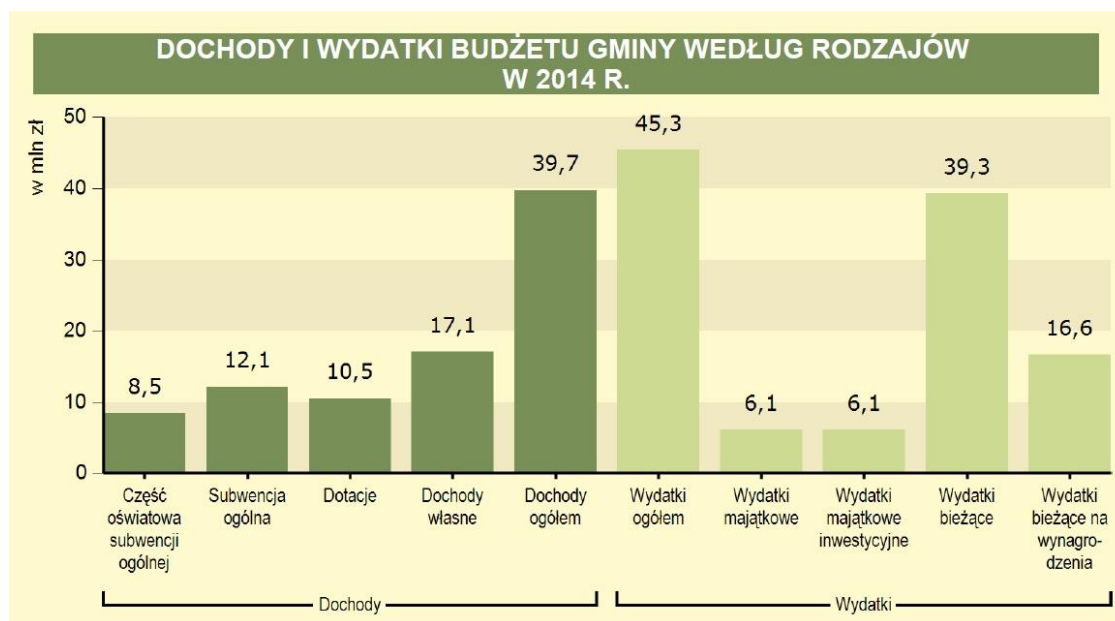
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności -820

1.3 Uwarunkowania gospodarcze

Na terenie gminy prowadzona jest indywidualna działalność gospodarcza przez 1389 podmiotów gospodarczych.

Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Chojna przedstawia się następująco:

- sfera usługowa 505
- sfera handlowa 621
- sfera budowlana 225
- sfera produkcyjna 38

Edukacja	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Placówki wychowania przedszkolnego	8	8	8
w tym przedszkolach	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	250	250	240
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	419	385	341
w tym przedszkolach	257	237	242
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	837	902	937
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	490	453	442
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych	15	16	16
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych	20	22	22

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS Szczecin 2015r.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

1.4 Walory kulturowe i turystyka

1.4.1 Zabytki

Na terenie gminy Chojna istnieje znaczna ilość zabytków kulturowych. Do najbardziej interesujących zabytków na terenie gminy należą: kościół gotycki z cegły na podbudowie kamiennej, dzieło Henryka Brunsberga ze Szczecina z XIV wieku oraz ratusz gotycki z pierwszej połowy XIV wieku, znajdujące się na terenie starego miasta w Chojnie. Został on wzniesiony przez mieszczan chojeńskich i stanowił Dom Kupca. Ważnym elementem kulturalnym miasta Chojna są także mury obronne z XIII – XV w. z basztami i bramami: Barnkowską – zamykającą miasto od wschodu, i Świecką – zamykającą miasto od zachodu.

Ponadto na terenie gminy występuje szereg zabytkowych kościołów, znajdujących się m.in. w miejscowościach Chojna (ul. Barnkowo), Krzymów, Krajnik Górny, Mętno.

Wykaz zabytkowych obiektów znajdujących się na terenie gminy Chojna przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy Chojna

Miejscowość	Obiekt
Białęgi	• Park dworski• Kościół Św. Andrzeja Apostoła
Brwice	• Park dworski• Kościół św. Antoniego
Chojna	• Kościół św. Trójcy• Kościół św. Marka• Teren Starego Miasta• Poczta, ul. Roosevelta 2• Willa, ul. Kościuszki• Ratusz• Obwarowania miejskie• Klasztor poaugustiański• Kamienica, ul. Jagiellońska 9• Dom mieszkalny, ul. Jagiellońska 9• Kaplica p.w. św. Gertrudy• Kościół NMP
Garnowo	Kościół M.B. Wspomożenia Wiernych
Godków	Kościół Maksymiliana Marii Kolbego
Grzybno	Kościół Antoniego z Padwy
Jelenin	Kościół Matki Bożej Szkaplerznej
Krajnik Dolny	• Cmentarz przykościelny• Ruiny kościoła
Krzymów	• Pałac i park dworski• Kościół św. Józefa• Folwark
Mętno	Kościół Zwiastowania NMP
Mętno Małe	• Park dworski• Kościół
Narost	• Park dworski• Kościół M.B. Królowej Polski
Nawodna	Kościół św. Krzyża

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

Rurka	• Kaplica Templariuszy• Dwór• Park dworski
Stoki	Park dworski
Zatoń Dolna	• Kościół św. Maksymiliana Marii Kolbego• Park

1.4.2 Turystyka

Bardzo urozmaicony i zarazem zróżnicowany krajobraz, liczne i malownicze jeziora, zróżnicowane gatunkowo kompleksy leśne, klimat i jego korzystne walory zdrowotne oraz czyste powietrze, stwarzają szerokie możliwości wykorzystania obszaru dla turystyki i rekreacji mieszkańców Chojny i regionu szczecińskiego, jak również mieszkańców strefy przygranicznej Niemiec (turystyka tranzytowa).

Usankcjonowaniem prawnym mającym na celu zachowanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu było powołanie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego. Prawie 31% obszaru gminy znajduje się w granicach Parku, a ponad połowa obszaru gminy wchodzi w skład jej otuliny - czyli strefy ochronnej. Główną funkcją CPK obok ochrony środowiska przyrodniczego jest rekreacja. Dla terenu samego parku preferowaną formą turystyki jest turystyka krajoznawczo-pieszna i rowerowa oraz sporty wodne – żeglarstwo i kajakowanie. Powinno się ograniczyć lokalizację ośrodków wypoczynkowych o trwałej zabudowie do jedynie ogólnodostępnych pól biwakowych bądź plaż oraz wyznaczania ścieżek dydaktycznych, wykonanie punktów widokowych (platform), wiat przeciwdeszczowych, miejsc odpoczynku i tablic informacyjnych.

Na terenie parku możliwa jest lokalizacja małych (do 100 miejsc) pól namiotowych w rejonie wsi i jeziora Mętno i jeziora Ostrów. Do najbardziej przydatnych do wypoczynku i kąpieli należy jezioro Ostrów o czystych wodach w II klasie czystości. Analogicznie jak w przypadku jeziora Mętno, poza istniejącym zagospodarowaniem wypoczynkowo – rekreacyjnym nie należy i nie przewiduje się żadnego innego zagospodarowania. Rozwój wypoczynku letniskowego w tej części Parku i gminy powinien odbywać się na bazie istniejącej infrastruktury.

Ponadto należy rozważyć możliwości rozwojowe i starać się wspierać na terenie gminy agroturystykę. Wiele miejscowości posiada także możliwości rozwoju tej formy turystyki na bazie istniejącego zainwestowania. Panuje tu cisza i spokój umożliwiający prawdziwy wypoczynek, powietrze jest czyste, a uroda okolicznych lasów i jezior gwarantuje powrót sił fizycznych i psychicznych.

Wykorzystując swoje zasoby turystyczne gmina powinna aktywnie wspierać obszar związany z rozwojem zaplecza turystycznego i promocją agroturystyki w gminie.

II. Sołectwo Brwice

1. Rys historyczny

1.1 Nazwy dawne

Blankenfelde (do 1945 r.)

1.2 Historia

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1337 r. Wieś założona na prawie niemieckim na 57 łanach, w tym 4 łany kościelne i 16 łanów lennych rycerzy Stauenow (Stavenow). Od 1444 r. do wojny 30-letniej lenno należało do rodu Sack. Połowa wsi należała do augustianów z Chojny. 1657 r. – majątek lenny podzielony między Balzera von Sack i Joachima Friedricha

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

von der Osten; 1768-1775 – do landrata Jakuba Ludwika von Grape; w 1797 r. wykupiony przez rodzinę von Tresckow (Treskow); pozostał w posiadaniu tej rodziny do 1945 r. Gospodarstwa chłopskie, początkowo liczne, zanikały na rzecz majątku. Z wymienionych w XIV w. 35 kmieci (na 37 łanach) w 1718 r. pozostał tylko jeden gospodarz z 3 łanami, 7 zagrodników i pasterz. W 1800 we wsi było: 7 dużych gospodarstw, 8 zagrodniczych, 1 chałupnik. Ok. 1928 r. areał ziem gminnych wynosił 156,7 hektarów. W 1939 r. do chłopów należało 156 ha, a do majątku 1094 ha gruntów. Po 1945 r. majątek rozparcelowano między indywidualnych rolników, ale nie spowodowało to zatarcie historycznej kompozycji przestrzennej.

2. Ludność

Liczba mieszkańców ok. 1928 r. - 396 (w tym 245 osób związanych z majątkiem dworskim); 1939 r. – 265. Obecnie miejscowość Brwice zamieszkuje 160 osób (dane na dzień 31 grudnia 2015r.)

3. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Rys. 2 Widok na kościół, na 1-szym planie remiza, z prawej widoczna ceglana brama w murze kościelnym

3.1 Infrastruktura

3.1.1 Komunikacja

Położenie przy drodze – miejscowość położona jest wzdłuż drogi powiatowej nr 1401Z relacji Chojna – Narost.

Połączenie komunikacyjne – w miejscowości zlokalizowany jest przystanek komunikacji autobusowej PKS.

3.1.2 Sieć wodociągowa

Wieś posiada sieć wodociągową zasilaną z lokalnego ujęcia – 2 studnie. Wydajność studni wynosi 20 [m³/h] jedna nieczynna, natomiast głębokość odpowiednio 52,0 i 50 [mppt].

3.1.3 Kanalizacja sanitarna, deszczowa i oczyszczalnia ścieków

Na terenie Brwic brak jest kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz oczyszczalni ścieków.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

3.1.4 Ciepłownictwo

Zabudowa zagrodowa i jednorodzinna korzysta z kotłowni indywidualnych węglowych.

3.1.5 Gazownictwo

Gmina nie posiada sieci gazowej. Mieszkańcy Brwic indywidualnie zaopatrują się w butle z gazem płynnym.

3.1.6 Telekomunikacja

Do miejscowości Brwice doprowadzona jest sieć telefoniczna.

3.2 Instytucje kościelne

Kościół - filia kościoła parafialnego w Rurce wzmiankowana w 1337 r; wczesnogotycka budowla postawiona w XIII w. z granitowych kwadr; zach. szczyt przebudowany w 1900 r. W latach 90-tych XX w. podczas remontu dobudowano zakrystię. Obecnie nadal pełni funkcje sakralne - filialny kościół rzymsko-katolicki.

3.3 Dwór

W Brwicach były dwie siedziby właścicieli majątku; starsza XVIII-wieczna, odziedziczona prawdopodobnie przez rodzinę von Trescow po poprzednich właścicielach majątku. Obecnie nie istnieje.

Druga rezydencja, znajdująca się w obrębie zachodniego dziedzińca i parku wzniesiona została ok. połowy XIX w., eklektyczna budowla (o cechach fryderycjańskiego baroku) dwukondygnacyjna, z naczółkowym dachem; elewacje boniowane, ujęte narożnikowymi pilastrami. Obecnie w części zamieszkana.

3.4 Folwark

W XVII i XVIII w. w wyniku podziału majątku pomiędzy dwóch właścicieli istniały dwa odrębne folwarki. W 1797 r. dobra w Brwicach zostały w całości wykupione przez rodzinę von Trescow. Wg danych z 1929 r. areał ziem folwarcznych wynosił 1737 ha, w tym pola uprawne 1102 ha, lasy – 324 ha, łąki – 189 ha; w inwentarzu 100 koni, 1295 owiec, 174 szt. bydła i 94 świń.

Był to jeden z największych majątków w powiecie chojeńskim.

Układ założenia folwarcznego - do dzisiaj pozostało czytelne istnienie w przeszłości dwóch majątków, zaznaczonych odrębnymi rezydencjami i dwoma dziedzińcami folwarcznymi. Zabudowania dwóch majątków zajmowały część wsi na płd. od kościoła a pomiędzy nimi przebiegała droga poprowadzona na osi N-S. Dziedziniec majątku po wschodniej stronie drogi założony został na planie regularnego czworoboku otoczonego kalenicowo stawianymi budynkami gospodarczymi o niewielkiej skali. W jego obrębie znajdowała się (zniszczona) gorzelnia. Rozległy park rozciągał się na wschód od dziedzińca i dworu. Dziedziniec majątku po zachodniej stronie drogi nieregularnie zabudowany budynkami gospodarczymi i mieszkalnymi o skali i architekturze podobnej jak dziedziniec przeciwległy. Na południu od dziedzińca posadowiono pałac i założono mały park. Domy robotników folwarcznych pobudowano na płd. krańcu wsi (obecnie domy nr 23 i 26)

Zabudowa gospodarcza - najstarsze zachowane budynki pochodzą z 3 ćw. XIX w. (budowane z kamienia łamanego, z użyciem cegły w obramieniach otworów), później (XIX/XX w.) były modernizowane lub zastępowane budynkami z cegły. Zachowano jednorodną formę architektoniczną: niewielkiej skali budynki ze stromymi dwuspadowymi dachami.

Stan zachowania - majątek rozparcelowano po 1945 r. pomiędzy indywidualnych rolników ale nie spowodowało to zatarcia historycznej kompozycji przestrzennej, z podziałem na dwa dziedzińce o różnej kompozycji. Do częściowej degradacji kompozycji dziedzińca wschodniego przyczyniło się zniszczenie dworu i gorzelni. Pomimo tego zachowane założenia dwóch majątków (pałac, parki oraz zespół budynków folwarcznych z ćw. XIX – pocz. XX w.) posiadają znaczne walory kompozycyjne i zabytkowe.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

3.5 Przemysł, technika

Wiatrak – założony na wzgórzu po wsch. stronie parku przy folwarku wschodnim, z zagrodą młynarza. Obecnie wiatrak nie istnieje a zabudowania zagrody młynarza (nr 12) zostały znacznie przebudowane i nie posiadają wartości zabytkowych.

Gorzelnia - w folwarku, postawiona w 3 poł. XIX w.; spalona w 1945 r.

Obecnie na terenie sołectwa Brwice nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe.

3.6 Zieleń komponowana i cmentarze

Parki:

- podworski przy wschodnim folwarku – XIX-wieczne założenie krajobrazowe z dwoma rynnowymi zbiornikami wodnymi, otoczone kamiennym ogrodzeniem postawionym wzdłuż ulicy, z bramą (z kamiennie-ceglanymi filarami) w północno-zachodnim narożniku. Drzewostan liściasto-iglasty (z przewagą lip, kasztanowców i klonów).

Stan zachowania: czytelne granice, wewnątrz gęsto zarośnięte; liczny starodrzew (lipy, kasztanowce, graby, dęby); w północno-zachodnim narożniku (za bramą) wycięto drzewa i zlokalizowano bazę maszyn (nieczynną);

- pałacowy przy zachodnim folwarku – małe założenie krajobrazowe na planie czworoboku, otaczające pałac, powstałe w XIX w., prawdopodobnie na bazie starszego parku XVIII-wiecznego, którego ślady geometrycznego rozplanowania są jeszcze czytelne na mapie z końca XIX w.; otoczony kamiennym murem na granicy pół. i wsch. (wzdłuż drogi wiejskiej).

Stan zachowania: dziko zarośnięty, zachowany starodrzew (dęby, graby, klony, lipy).

Cmentarze:

- przykościelny - data założenia nieznana; powstał przy XIII-wiecznym kościele; otoczony kamiennym murem z ceglana bramą (pocz. XX w.). Obecnie teren cmentarza zniwelowany; ogrodzenie zachowane. W obrębie cmentarza postawiono dwukondygnacyjny budynek plebani o architekturze obcej formom tradycyjnym, oszpecający otoczenie kościoła;
- ewangelicki - założony w latach 20-30 XX w. po północno-wschodniej stronie wsi na planie trapezu, z centralną aleją lipową (ok. 65-letnią) i szpalerem lip wzdłuż granic. Obecnie cmentarz komunalny, dawne nagrobki zniwelowane.

Obsadzenia dróg:

- droga łącząca Brwice i Czartoryję była obsadzona aleją lipową (por. mapa z 1924 r.), która obecnie jest czytelna ale na środkowym odcinku przerzedzona;
- aleja kasztanowa przy brukowej drodze do cmentarza ewangelickiego;

3.7 Zabudowa miejscowości

Mieszkalna – zróżnicowana typologicznie i chronologicznie, pochodzi z okresu od 4 ćw. XIX w. po lata dwudzieste XX w. Do najstarszych należą domu typu V – z naczółkowatym dachem, pierwotnie stawiane w konstrukcji ryglowej (zachowanej częściowo w bud. nr 3). Obecnie dominuje zabudowa murowana; domy szerokofrontowe, o skromnych 4-5-osiowych fasadach, przykryte stromymi dachami – (n-ry 16,17,32). Z początku XX wieku pochodzą małe domy z 2-3 osiową fasadą (nr-y 13,25);

Gospodarcza – budynki inwentarskie murowane z okresu od 4 ćw. XIX w.; w zagrodzie nr 17 kamiennie-ceglany bud. inwentarsko-magazynowy zbudowano w 1889 r. (data na szczycie), podobny jest budynek nr 33 – pierwotnie gospodarczy, na początku XX w. przebudowany na mieszkalny. Wyjątkiem są budynki drewniane – jak stodoła przy budynku nr 8.

Inna – murowane ogrodzenia bramy i furty (kam.-cegl.) przy wjazdach na podwórza zagród; zachowane przy domu nr 17.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

3.8 Układ miejscowości

Historyczny /lokacyjny/ - średniowieczny układ wsi nieznany, przekształcony na skutek rozbudowy majątków;

Przekształcenia (do 1945 r.) – według stanu z końca XIX wieku wieś ma układ widlicy z małym placem w centrum i dużym stawem na pół. od placu; trzy ulice zbiegają się w centrum wsi, przy kościele. Ulica na płd. od kościoła (poprowadzona na osi N-S) rozdziela zabudowania dwóch majątków. Przy ulicach rozwidlających się przy placu kościelnym NW i NE pobudowano kilkanaście zagród chłopskich różnej wielkości.

Współczesny – zachowany układ widlicy z czytelnymi kompozycjami majątków w płd. partii wsi i częściowo zdegradowanymi zagrodami chłopskimi w części płn. W centrum wsi (przy stawie) postawiono typowy pawilon handlowy i hydrofornię – obiekty szpecące w ogólnie dobrze zachowanym historycznym układzie przestrzennym.

3.9. Rozplanowanie zabudowy w zagrodzie

Historyczne - w XIX w. wśród kilkunastu zagród chłopskich tylko 5-6 należało do większych i posiadało regularne rozplanowanie w formie C; były to posadowione przy ulicy w płn. części wsi (ob. n-ry 2,3,32-33). Pozostałe miały nieregularny układ 2-3 budynków w obrębie małego siedliska;

Zmiany (do 1945 r.) - na przełomie XIX w. w kilku zagrodach postawiono nowe chałupy zmieniając usytuowanie ze szczytowego na kalenicowe na froncie siedliska (np. nr 2);

Współczesny – nieliczne siedliska posiadają w pełni zachowane tradycyjne rozplanowanie (nr 17,32-33); w większości zagród układ jest niepełny w wyniku ubytków w zabudowie; pojedyncze są przypadki całkowitej degradacji siedliska na skutek lokalizacji nowych budynków niszczących stare rozplanowanie (przy zagrodzie nr 10, gdzie postawiono magazyny).

3.10 Stan zachowania – ocena walorów zabytkowych miejscowości

Układ wsi – w ogólnych zarysach zachowany czytelnie, ale częściowo zdegradowany zarówno w obrębie założeń dworsko-folwarcznych (płd. wsi), jak i w obrębie zabudowy chłopskiej (płn. wsi). Niekorzystnie na historyczny układ wsi wpłynęło ulokowanie plebani, hydroforni i pawilonu w eksponowanych miejscach;

Układ zagród – tradycyjne formy zachowane nielicznie (nr-y 17,32-33) ale też nie zauważa się znacznej degradacji zabudowy siedlisk chłopskich;

Zabudowa – w krajobrazie wsi dominuje zabudowa dawna; nowe domy (nr 6,27) utrzymane są w gabarytach zabudowy tradycyjnej.

Miejscowość z zachowanym tradycyjnym krajobrazem, z licznymi komponentami o wyraźnych walorach zabytkowych (kościół, pałac, zespół zabudowy folwarcznej, bogaty starodrzew, elementy małej architektury).

3.11. Sport i infrastruktura sportowa

W miejscowości Brwice działa Uczniowski Klub Sportowy „Sekwoja”. Obecnie drużyna gra w rozgrywkach ligowych piłki nożnej w klasie „B”. Klub sprawuje opiekę nad trawiastym boiskiem.

3.12 Oświata

Szkoła wzmiankowana została w końcu XIX r., w latach 20-tych XX w. postawiono nowy budynek szkolny – w roku 2002 szkoła została poddana gruntownemu remontowi. Przy szkole wybudowana została w roku 2002 sala gimnastyczna.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

4. Użytkowanie terenu

Tabela 7. Struktura użytkowania gruntów na terenie sołectwa Brwice

Rodzaje gruntów	Powierzchnia [ha]	
Powierzchnia ogólna	582,45	
Użytki rolne	356,33	
grunty orne	318,51	
sady	2,45	
łąki	15,46	
pastwiska	19,91	
Grunty pod lasami	129,63	
lasy	117,90	
grunty zadrzewione i zakrzewione	11,73	
Grunty pod wodami	11,76	
wody stojące	10,80	
wody płynące	0,00	
rowy	0,96	
Tereny komunikacyjne	23,84	
drogi	17,23	
kolejowe i inne	6,61	
Tereny zabudowane zurbanizowane i rekreacyjne	25,13	
Mieszkania, przemysłowe i inne	11,58	
niezabudowane	0,08	
zielone i rekreacyjne	13,47	
Tereny różne	0,00	
Nieużytki	35,81	

5. Strefy ochrony konserwatorskiej

W Brwicach możemy wyszczególnić następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B” - ochrony kompozycji przestrzennej wsi, z kościołem dominującym w jej centrum, założeniami folwarcznymi i parkowymi oraz zespołem tradycyjnej zabudowy chłopskiej;

Strefa „K” – ochrony terenu cmentarza ewangelickiego, jako historycznego miejsca pochówków mieszkańców wsi oraz zespołu zieleni komponowanej.

Ochrona obsadzenia dróg w sąsiedztwie wsi - warunki jak w strefie „K”.

Tabela 8. Zabudowa o wartościach zabytkowych

	OBIEKT/ funkcja pierwotna i obecna /	adres	materiał	datowanie
1.	Kościół		kam.	XIII w.
2.	Mur kościelny z bramą		kam/cegła	XVI-XIX w.
3.	Pałac	Nr 28	cegła	Poł. XIX w.
4.	Rządówka	Nr 20	cegła	k. XIX w.
5.	Zespół bud. gospodarczych d. Folwarku wsch.	Nr 20	Cegl./kam.	3 ćw. XIX – p. XX w.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

6.	Ogrodzenie parku pałacowego (zachodniego) z bramą	Przy numerze 31	Kam./cegł.	poł. XIX w.
7.	Ogrodzenie parku podworskiego (wschodniego) z bramą		Kam./cegł.	poł. XIX w.
8.	Szkoła ob. bud. mieszkalny	nr 9	Kam./cegła	I.20. XX w.
9.	Kuźnia	K/nr 23	cegła	k. XIX w.
10.	Remiza		cegła	Pocz. XX w.
11.	Budynek mieszkalny	Nr 3	Rygl./mur.	4 ćw. XIX w.
12.	Budynek mieszkalny d. czworak folwarczny	Nr 7	Cegł.	XIX/XX w.
13.	Budynek mieszkalny	Nr 16	Cegła	k. XIX w.
14.	Budynek mieszkalny	Nr 17	Cegła	4 ćw. XIX w.
15.	Budynek gospodarczy	Nr 17	Cegł./kam.	1889 r.
16.	Ogrodzenie frontu gospodarstwa	Nr 17		
17.	Bud. mieszkalny i gospodarczy (d. zabul. Folwarku zach.)	Nr 31	Cegł./kam.	4 ćw. XIX w.
18.	Bud. mieszkalny	Nr 32	Cegł.	k. XIX w.
19.	Bud. mieszkalno-gospodarczy	Nr 33	Cegł./kam.	4 ćw. XIX w.
20.	Bruki na bocznych ulicach wsi			XIX w.
21.	Ogrodzenie frontu gospodarstwa	Nr 17		

6. Krajobraz

Wieś położona na terenie o urozmaiconej rzeźbie, otoczona znacznymi wyniesieniami, porośniętymi lasami. Od strony granic parków i ulicy na płd. krańcu wsi rozciągają się malownicze widoki na łąki z kępami drzew i oczkami wodnymi, przechodzące w stromo wyniesione pagóry i iglasto-liściaste masywy leśne.

7. Ocena mocnych i słabych stron wsi

Mocne strony

- walory krajobrazowo-turystyczne (lasy, woda, czyste powietrze),
- potencjał dla rozwoju turystyki (tereny nad jeziorem z możliwością rekreacji i wypoczynku),
- aktywna społeczność lokalna,
- dobra infrastruktura oświatowa i sportowa

Słabe strony

- wysokie bezrobocie – ubożenie społeczeństwa,
- słabo rozwinięta infrastruktura (brak sieci kanalizacyjnej, deszczowej, oczyszczalni ścieków, brak sieci gazowej),
- brak możliwości aktywnego rozwoju mieszkańców w dziedzinie kultury,
- migracja młodzieży do dużych miast,
- brak odpowiedniego zaplecza do rozwoju turystyki.

III. Planowane kierunki rozwoju

1. Założenia i cele Planu Odnowy Miejscowości Brwice określają kierunki rozwoju miejscowości w najważniejszych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, do osiągnięcia których, trzeba dążyć, aby poprawić komfort życia mieszkańców poprzez tworzenie technicznych warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ochronę i rozwój wartości przyrodniczych i kulturowych gminy.

1. Możemy wymienić następujące działania kierunkowe:

Infrastruktura społeczna

1. Likwidacja dysproporcji miasto-wieś poprzez likwidację zapóźnień w rozwoju infrastruktury społecznej.

Infrastruktura techniczna

2. Likwidacja dysproporcji miasto-wieś poprzez likwidację zapóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej.

Rozwój gospodarczy

3. Utrzymanie rolnictwa i przetwórstwa rolnego jako ważnego czynnika rozwoju,

4. Rozwój turystyki w oparciu o parki krajobrazowe, rzekę Odrę i przygraniczne położenie gminy.

Ochrona środowiska

5. Zachowanie czystego środowiska, zachowanie naturalnych, krajobrazowych i przyrodniczych walorów gminy.

Brwice

2. Wizja rozwoju wsi

Wizja odnowy wsi powstała w wyniku dyskusji mieszkańców podczas Zebrania Wiejskiego. Określone zostały wszystkie ważne obszary problemowe oraz preferencje rozwojowe wynikające z istniejących uwarunkowań. Zostały wyznaczone następujące kierunki rozwoju:

1. Rozbudowa infrastruktury drogowej

- budowa chodnika (w ciągu drogi w kierunku cmentarza)
- remont drogi (w kierunku cmentarza)

2. Poprawienie dostępności kultury

- rozbudowa i przebudowa budynku byłej remizy strażackiej na pomieszczenie dla koła gospodyń wiejskich.

3. Rozwój infrastruktury publicznej i sportowej

- renowacja boiska sportowego wraz z budową szatni

4. Poprawienie infrastruktury rekreacyjnej

- doposażenie placu zabaw

5. Ochrona środowiska

- gospodarka wodno-ściekowa- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

3. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

3.1. Poprawienie infrastruktury drogowej

3.1.1 Dalsza budowa chodnika w kierunku na Narost.

Przedmiotem inwestycji jest budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej na odcinku około 150 m. W ramach zadania przewiduje się wykonanie następujących prac:

- Prace ziemne
- Zakup materiałów
- Położenie chodnika

Środki finansowe konieczne do zaplanowana na ten cel w budżecie Gminy Chojna oszacowano na około 40.000 zł

Zadanie wpłynie korzystnie na estetykę miejscowości, wpłynie na poprawę bezpieczeństwa pieszych na drogach.

3.1.2 Bieżący remont drogi (w kierunku cmentarza)

Zadanie polegać będzie na remoncie drogi gminnej położonej na działce należącej do Gminy Chojna oznaczonej wg ewidencji gruntów nr 176. Prace polegać będą na:

- Robotach remontowych

Środki finansowe konieczne do zaplanowana na ten cel w budżecie Gminy Chojna oszacowano na około 20.000 zł

Zadanie przyczyni się do poprawy wizerunku miejscowości oraz zapewni bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.

3.2. Poprawienie dostępności kultury

Rozbudowa i przebudowa budynku byłej remizy strażackiej na pomieszczenie dla koła gospodyń wiejskich.

Budynek znajduje się na działce należącej do Gminy Chojna oznaczonej wg ewidencji gruntów nr 96 przy drodze powiatowej. Ze względu na wartości historyczne budynek ujęto w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Celem projektu jest zagospodarowanie zabytkowego obiektu znajdującego się w centrum miejscowości na obiekt przeznaczony dla Koła Gospodyń Wiejskich. Obecnie Koło Gospodyń Wiejskich posiada sprzęt gospodarstwa domowego rozlokowany w różnych miejscach. Posiadanie takiego obiektu pozwoliłoby na lepszą integrację społeczności wiejskiej. Mieszkanki mogłyby na miejscu przygotowywać różne potrawy i wyroby, aby uatrakcyjnić festyny, które odbywają się obok na centralnym placu we wsi. Budynek znajduje się na działce zabudowanej należącej do Gminy Chojna oznaczonej wg ewidencji gruntów nr 96

W ramach zadania przewiduje się wykonanie następujących prac:

- Roboty ogólnobudowlane: remont i adaptacja budynku wraz z budową przyłączy
- Wyposażenie obiektu w sprzęt kuchenny

3.3. Podniesienie atrakcyjności infrastruktury społecznej i sportowej

3.3.1 Renowacja boiska sportowego

W Brwicach działa klub sportowy „Sekwoja” Brwice.

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

Zadanie polegać będzie na poprawie stanu płyty boiska piłkarskiego położonego na działce należącej do Gminy Chojna oznaczonej wg ewidencji gruntów nr 174/4. Na boisku planuje się postawić szatnie kontenerowe dla zawodników wraz z doprowadzeniem wody i energii. Realizacja zadania stanowić będzie element integracji młodzieży i dorosłych. Poprawi estetykę przestrzeni publicznej oraz wpłynie na jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

4. Poprawienie infrastruktury rekreacyjnej

4.1.1 Dopuszczenie placu zabaw

Przedmiotem inwestycji będzie doposażenie placu zabaw na działce należącej do Skarbu Państwa oznaczonej wg ewidencji gruntów nr 187. Prace polegać będą na:

- Zakupie urządzeń zabawowych
- Montaż urządzeń na działce

Planowane działanie podniesie atrakcyjność infrastruktury miejscowości Brwice. Będzie miejscem spotkań dzieci i młodzieży, dzięki czemu wpłynie na ich integrację.

5. Ochrona środowiska

5.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Zadanie będzie realizowane pod nazwą: „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków sanitarnych na terenie gminy Chojna – etap IV.”

Budowa obejmuje w pierwszej kolejności wybudowanie 1 przydomowej oczyszczalni ścieków na działce nr 77 obręb Brwice, jako uzupełnienie już wybudowanych w ramach PROW 2007-2013 dwóch ww. oczyszczalni.

W miarę posiadania środków finansowych i możliwości uzyskania dofinansowanie tych przedsięwzięć z funduszu PROW w latach 2017-2022 planowane mogą być następne przydomowe oczyszczalnie.

Cel: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków wpłynie na rozwój gospodarczy obszarów wiejskich oraz poprawę warunków życia. Na nieruchomościach, które do tej pory nie były wyposażone w zbiorniki bezodpływowe lub zbiorową kanalizację budowa przydomowych oczyszczalni ścieków spowoduje ochronę środowiska gruntowego

Przeznaczenie: Niedostateczne wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną hamuje rozwój przedsiębiorczości oraz wpływa negatywnie na poziom życia mieszkańców. Wywożenie ścieków ze zbiorników bezodpływowych to duży wydatek finansowy dla mieszkańców. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków pozwoli na polepszenie sytuacji materialnej rodzin.

Zadanie planowane jest przy udziale środków unijnych: „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ze względu na duże koszty budowy sieci kanalizacji ściekowej od miejscowości Brwice do oczyszczalni w Chojnie, bardziej korzystnym wariantem dla Gminy Chojna jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wychodząc naprzeciw problemom w zakresie gospodarki wodno - ściekowej, Gmina Chojna w okresie unijnego programowania na lata 2007 – 2013, aplikowała trzykrotnie o wsparcie finansowe zadań inwestycyjnych z zakresu gospodarki wodno - ściekowej w

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2007 - 2013, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Na przełomie lat 2012 – 2015 zrealizowane zostały trzy etapy inwestycyjne, polegające na wybudowaniu naturalnych i biologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków sanitarnych, zlokalizowanych na prywatnych nieruchomościach mieszkańców z terenu gminy Chojna.

Łącznie, w ramach zrealizowanych projektów, wybudowano 86 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Łączna wartość wszystkich inwestycji: 1.152.250,33 zł brutto, co w rozbiu daje: wartość dofinansowania (ze środków PROW 2007 – 2013) - 737.255,75 zł; środki własne Gminy Chojna – 414.994,58 zł.

W celu kontynuacji realizacji przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, Gmina Chojna planuje złożyć wniosek o przyznanie pomocy na operacji typu „Gospodarka wodno- ściekowa”, objętych PROW 2014-2020 na wybudowanie 54 przydomowych oczyszczalni ścieków sanitarnych, jako działanie priorytetowe na lata 2017 – 2018 (lata realizacji inwestycji), zgodnie z dokumentacją projektową przygotowywaną sukcesywnie od 2015 roku.

Przedsięwzięcie jest zgodne z dokumentem strategicznym w zakresie gospodarki wodno – ściekowej przyjętym *Uchwałą NR XXVI/182/2016 Rady Miejskiej w Chojnie z dnia 28 września 2016 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji gminnego programu oczyszczania ścieków na terenie gminy Chojna.*

W miarę możliwości finansowych Gminy Chojna i możliwości aplikowania o wsparcie finansowe ze środków unijnych, Gmina Chojna będzie sukcesywnie kontynuować realizowanie inwestycji polegających na uporządkowaniu gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Chojna.

6. Harmonogram realizowanego przedsięwzięcia oraz szacunkowy kosztorys:

Lp.	Nazwa zadania	Opis planowanych zadań (poszczególne grupy prac w ramach projektu)	Wartości poszczególnych zadań w ramach projektu (rodzaj kosztów: wyszczególnienie robót/sprzętu). netto/brutto w zł	Priorytet realizacji	Okres realizacji zadania rozpoczęcie/ zakończenie
1.	Budowa chodnika w kierunku na Narost	Roboty budowlane	Łączny koszt 40.000 brutto Zadanie ujęte w budżecie gminy na 2008r.	budżet Gminy Chojna Budżet Powiatu Gryfińskiego	2019 2020r.
2.	Remont drogi w kierunku	Prace remontowe drogi	45.000 brutto łącznie	budżet Gminy	2018r. 2019r

Plan Odnowy Miejscowości Brwice na lata 2016-2022

	omentarza		z remontem drogi w Grabowie	Chojna	
3.	Adaptacja budynku remizy strażackiej na pomieszczenie dla koła Gospodyń Wiejskich.	Sporządzenie dokumentacji technicznej	20.000 netto 23.000 brutto	PROW 2014-2020 typ operacji „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego”	2018 2019.
		Remont i adaptacja obiektu	82.200 netto 100.000 brutto	PROW 2014-2020 typ operacji „Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego”	2019r. 2021r.
4.	Renowacja boiska sportowego	Poprawa stanu murawy boiska Budowa szatni wraz z przyłączami	50.000 netto 61.500 brutto	budżet gminy	2018r. 2021r.
5.	Doposażenie placu zabaw	Zakup i montaż urządzeń	5.000 netto 6.150 brutto	Budżet gminy	2018r. 2020r.
6.	„Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków sanitarnych na terenie gminy Chojna – etap IV.”	Opracowanie dokumentacji projektowej Budowa oczyszczalni	Całkowity koszt budowy przydomowych oczyszczalni w 15 sołectwach Gminy Chojna w latach 2016-2018 to około 1.056.910,57 netto 1.300.000 zł brutto	W ramach operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa”, objętych PROW 2014-2020. i środki Gminy Chojna	2017r. 2018r.